RUSKI INWALID

No. 53.

CZWARTEK. 4 Marca 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: Królestwo Polskie z Warszawy. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Francyia. Niderlandy. Hiszpania. Włochy.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

Królestwo Polskie.

z Warszawy.

WYIĄTEK.

Z Regulaminu dla Komór celnych Rossyyskich w Cesarstwie Rossyyskiem i Królestwie Polskiem dla handlu lądowego na granicy zachodniey ustanowionych.

Ciąg Dalszy.

O obiezdzie komor i granicy.

§. 645. Naczelnikowi główney administracyi zostawuie się podług uznania iego oprócz własnych iego, ile można, obiazdów, delegować ieszcze od siebie na linią granicy, i na same Komory i Przykomorki urzędników pewnych, w znaczeniu Rewizorów, dla lepszego dozoru na bieg służby celney, i przekonania się o ścisłem pełnieniu oney.

O przekroczeniach urzędników.

§. 646. Gdyby urzędnicy rossyyscy będący w Królestwie polskiem okazali się winnymi o przekroczenia służby, tacy odsyłaią się do Rossyyi po ukarania według prawa.

Porządek nominowania i uwalniania urzędników.

§. 647. Urzędnicy celni rossyyscy w Królestwie polskiem nominowani i uwalniani będą sposobem następuiącym:

1. Dyrektorowie Komor głównych w Warszawie, Lublinie i Nowymdworze przeznaczaią się przez Ministra Finansów na przedstawienie Dyrektora departamentu handlu zewnętrznego.
2. Członków główney Administracyi i Komor mianuie Dyrektor departamentu handlu zewnętrznego na przedstawienie Naczelnika Administracyi.
3. Inni urzędnicy główney Administracyi, a mianowicie Sekretarz, Buchalter, Kopiiści urzędnicy do szczególnych zleceń,

oraz Sekretarz Naczelnika Administracyi Buchalter, dozorca pakhauzu, Stępelmayster, tudzież wszyscy inni urzędnicy i officyaliści przy komorach rossyyskich w Królestwie polskiem, mianowani będą przez Naczalnika Administracyi główney w Warszawie.

O doniesieniu, o mianowaniu, przeniesieniu i uwolnieniu urzędników.

§. 648. Uwolnienie powyżey wymienionych urzędników od obowiązków dzieie się tym samym sposobem iak i mianowanie ich. O każdem mianowaniu, translokacyi i kassacyi ich Naczelnik główney Administracyi donosi departamentowi handlu zewnętrznego.

O rewizyi ksiąg i rachunków.

§. 649. Urzędnicy Komor rossyyskich deklaracyynych i głównych w Królestwie polskiem obowiązani będą składać Naczelnikowi Administracyi księgi i rachunki, który ie przesyła główney administracyi w Warszawie istnącey dla sprawdzenia. Po uskutecznioney rewizyi, księgi te i rachunki odsyłaią się na rozpoznanie departamentowi handlu zewnętrznego.

O translokacyi urzędników.

§. 650. Naczelnik Administracyi mocen iest posyłać urzędników celnych rossyyskich w Królestwie Polskiem z iedney Komory na drugą, gdzie ich pobyt okaże się użytecznym dla służby.

O załatwieniu interessów bez zwłoki.

§. 651. Naczelnik Administracyi winien mieć baczenie ażeby interessa celne przez urzędników iemu podwładnych załatwiane były bez naymnieyszey przewłoki, oraz z zachowaniem wszelkich ustanowionych przepisów. Obowiązany iest mieć wzgląd na zanoszone do niego w tey mierze przez handluiących skargi i prosby.

O wymierzeniu sprawiedliwości handluiącym.

§. 652. Jeżeli się okaże iż zaniesione przez handluiących skargi i prośby są słuszne, Naczelnik winien użyć wszelkich środków od niego zależących końcem wymierzenia sprawiedliwości proszącym, i zapobieżenia na przyszłość podobnym nadużyciom władzy, porządkowi służby celney szkodliwym.

O znoszeniu się z konsulami.

§. 653. Tenże naczelnik ma weyść w koresspondencyą w interessach handlowych ze wszystkiemi rossyyskiemi rezyduiącemi w Prussach, Austryi i Rzeczypospolitey Krakowskiey.

O troskliwości o wzrost iarmarku Warszawskiego.

§. 654. Naczelnik administracyi zwraca szczególną staranność na skutki i wzrost iarmarku Warszawskiego, tem bardziey, że ten ma obszerny i pożyteczny wpływ na postęp handlu lądowego rossyyskiego w Azyi.

O rewizyi akt urzędu i komory.

§. 655. Tenże winien często sprawdzać działania i akta główney administracyi celney Rossyyskiey i komory główney Rossyyskiey w Warszawie ustanowioney.

Obowiązek obieżdzania kamor.

§. 656. Naczelnik powinien czasami obieżdzać wszystkie komory deklaracyyne i główne iemu podwładne, oraz przekonywać się, czyli podlegli urzędnicy iego pełnią z wszelką ścisłością włożone na nich obowiązki, lub posyłać tym końcem urzędników przy nim dla szczególnieyszych zleceń będących.

O zastępstwie naczelnika w przypadku odiazdu iego.

§. 657. Jeżeli w podobnych zdarzeniach, lub w innych, naczelnik będzie się musiał z Warszawy oddalić, czynności iego zlecaią się starszemu członkowi główney dyrekcyi, który iego w nieobecności zastępuie.

Obowiązek donoszenia zwierzchności o interesach.

§. 658. Naczelnik główney administracyi powinien przedstawiać i donosić ministrowi Finansów, oraz departamentowi handlu zewnętrznego, o wszystkich interessach tyczących się porządku celnego, i kontroli na niego włożoney. Naczelnik im iest podległy, i wszelkie zalecenia od ministra i departamentu przez niego odbierane, wykonywane bydź powinny z wszelką ścisłością.

(Dalszy ciąg potem.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

z Wiednia, 22 Lutego.

Ministrowie dworów niemieckich znayduiący się na kongressie w stolicy tuteyszey, tak dalecz są zatrudnieni, iż niebywaią na żadnych uroczystosciach, festynach i zabawach. Officialiści przy nich będący i członkowie kommissyi pracuią także z naywiększym pospiechem.

Pomimo iednak wszystkich usilności, ważność i rozliczność przedmiotów każą myśleć, iż przed święta wielkonocne kongres nieskończy swoich zatrudnień.

— Poseł francuzki przy dworze Porty ottomańskiey Margrabia *Riviere* powrócił znowu do Stambułu.

— Ostatnie wiadomości z Turcii donoszą iż zaraza, która tam od kilku miesięcy wielkie czyniła spustoszenia, znacznie się zmnieyszać poczyna.

Od Brzegów Menu, 23 Lutego.

Nowe urządzenia o Żydach które Senat frankfortski przedstawił tamecznemu ciału prawodawczemu, spotyka liczne ze strony tegoż przeszkody; wyznaczono za tem osobną kommissyią, maiącą się rozbiorem tey sprawy zatrudnić; rozwiązanie zaś iey ma być poruczone seymowi, takie przynaymniey powszechne iest rozumienie. Pozwala się wprawdzie Żydom zaymować się rozmaitemi rzemiosłami; lecz przy teraznieyszem urządzeniu cechów to im nieobiecuie wielkich korzyści. Co zaś do pozwolenia, które im nadaie prawo zawierania co rok piętnastu małżeństw i trzech iescze z Żydówkami z miast obcych, tem się cieszyli i za rządów Xiążęcia Prymasa.

FRANCIIA.

z Paryża, 20 Lutego.

Wszyscy Marszałkowie Francii pod przewodnictwem naystarszego z nich Pana *Moncey* odwiedziwszy zwłoki Xiążęcia de *Berry* na łożu paradnem złożone, udali się do Króla i *Moncey* odezwał się w te słowa:

„Głęboki smutek okrył całą Franciią. »Chciey wierzyć N. Panie że ta okropna zbrodnia rozdziera serce każdego dobrego Francuza, i że każdy z nich gotów iest przelać »ostatnią kroplę krwi swoiey w obronie Króla swoiego.«

Marszałek *Oudinot* oświadczaiąc Królowi boleść swoią z powodu smierci Xiążęcia *Berry* tak się był rozczulił, iż łzy przerywały słowa iego: „Przy tak bolesnym wypadku, rzekł, gwardyia narodowa odnawia w obliczu W. K. M. przyrzeczenia nayuroczystsze wierności swoiey i oddania się, a razem prosi cię Królu, abyś się starał iak naytroskliwiey o zachowanie naydroższych dla nas dni twoich.«

Wiadomo iest że Król nasz w naywiększych przeciwnościach i klęskach wspaniale i cierpliwie znosił udział przeznaczenia swoiego, iakoż i w dzisieyszych okolicznościach tak głębokim dotknięty smutkiem, łaskawie i spokoynie przyymował posłów zagranicznych oświadczaiących mu boleść którą z nim dzielą.

Nazaiutrz po smutnym zgonie Xiążęcia *de Berry* rozrzewniaiącą w zamku Tuilleries widziano scenę: Szanowny starzec Xiąże de *Bourbon* oyciec Xiążęcia *d'Enghien*, chciał odwiedzić brata Królewskiego; lecz niektórzy z otaczaiących tego ostatniego, starali się odprowadzić Xiążęcia od tego zamiaru. »Próżne są wasze uwagi, rzekł domownikom, dopóki iescze opatrzność pozwoliła mi życia, muszę rozdzielić smutek z krewnemi moiemi, smutek, któremu podobnego i sam niegdyś doświadczyłem.« Otworzono mu za tem drzwi do pokoiu Hrabiego *d'Artois*: Wtenczas to boleść która go pożerała odięła zupełnie siły. Brat Królewski przyspieszył mu na ratunek i podtrzymał upadaiącego. Łzy obu stracom lunęły z oczu strumieniem i ieden w obięciu drugiego słowa przemówić niemogąc, stali przez czas nieiaki bez ruchu.

Podano Królowi wiele adressów oświadczaiących smutek z powodu bolesney śmierci Xiążęcia *de Berry*. W iednym z nich a mianowicie podanym od gwardyi narodowey wyrażono:

„Jako obywatele, żołnierze gwardyi narodowey czuią naydotkliwszą boleść z powodu tak smutnego wypadku, a zbrodnia którey się dopuścił nayobrzydliwszy złoczyńca zgrozą ich przeymuie. Gotowi są oraz bronią i krwią własną załasniać tron twóy Nayiaśnieyszy Panie. Straszna klęska która dotknęła całą Francią, niewymównie ich przeraziła: Oni są Francuzi! Henryk Wielki był także niegdyś ofiarą wyuzdanego szaleństwa. Naród zarówno życzy zachowania dynastyi W. K. M. iak swego szczęścia i pokoiu.«

— Człowiek, który za pomocą iednego z służących w kawiarni zatrzymał był uciekaiącego zabóycę *Louvel*, kiedy ten chciał zemknąć z teatru, iest nieiakiś *Depit* strzelec gwardyi Królewskiey. Porwał go był silno i rzucił o ziemię, a tym sposobem ułatwił wzięcie iego.

Xiężna *Berry* rozkazała rozdać służącym małżonka swoiego, wszystkie sprzęty gotowalni iego i inne drogie przedmioty do stroiu Xiążęcia należące. Zostawiła sobie tylko ieden grzebień, którym zwyczaynie Xiąże się czesał. Rozrzewnieni i przeięci wdzięcznością słudzy upadli Xiężney do nóg; lecz ona

kazała się im podnieść i podała rękę do ucałowania.

August-Maryia-Ludwik Louvel officialista należący do zarządzenia dobrami Xiążęcia de *Bourbon*, a niebędący nietylko krewnym, lecz i znaiomym zabóycy Xiążęcia de *Berry*, prosił Ministra Sprawiedliwości, aby mu wolno było odmienić nazwisko i przyiąć to, którego rodzina matki iego używa, a to iest *Delaplanhe*.

W Rouan w przeciągu *iednego* tygodnia popełniono cztery samobóystwa. Sąd zaś kryminalny zatrudnia się teraz następuiącemi sprawami: O trzech kradzieżach przy gwałtownych napadnieniach na domy dokonanych, o podbudzaniu buntu, o fałszywem świadectwie, o zfabrykowanym dokumencie. o rozboiach poczty, o zabóystwie, o napaści i zabóystwie na wielkiey drodze, o dwóch zabóystwach dzieci, o iednem oycobóystwie i o iednem otruciu.

Niderlandy.

z Bruxelli 23 Lutego.

W tych dniach przybyło tu z Paryża wiele gońców. Dziennik *Le vrai liberal*, napełniony iest nawiększemi niedorzecznościami i nieprzyzwoitemi wyrazami o śmierci Xiążęcia de *Berry*.

Hiszpaniia.

z Kadyxu, 1 Lutego.

Oto iest odezwa Jenerała *Freyre* którą do powstańców wydał.

»*Woiownicy schronieni w porcie St. Fernando!*

»Kiedy narod hiszpański przedsięwziął był »odzyskać prawa zgwałconey wolności swoiey, »wszelkich używał srodków i wycięczał iż tak »rzekę sposoby przez któreby tylko celu swoie»go mógł dopiąć. Wielkość ofiar nieodstra»szała Hiszpanów od przedsięwzięcia, ani ta»mowała bystrego dążenia do zamierzoney me»ty, wspaniełe usiłowania pomyślny uwieńczył »skutek. Osadzili znowu prawego Króla na »tronie iego naddziadów, to bowiem tylko było »przedmiotem krwawey i zaciętey woyny. Do»konawszy tego wielkiego dzieła, na nowo za »przysięgli mu wierność i posłuszeństwo. Sta»ły i niezmenny charakter tego narodu znany »iest światu całemu i nikt zapewne bezkarnie »praw iego świętych gwałcić niemoże. Król »szanuiąc zwyczaie i prawa swoich przodków »zawsze ie więcey nad nowe poważa ustawy. »Rząd monarchiczny nieograniczony, iest wę»złem wszystkich Hiszpanów łączącym. J ten »kto się poważa myśleć o zmianie systematu »prawodawczego, aż nadto nierozsądnie postę»puie; te bowiem zmiany, przeciwią się życze»niom większey części narodu. Wzniecanie »buntu i nieładu nader smutne ciągnie zasobą »skutki. Gniotły przeciwności i klęski oyczy»znę naszą; lecz sama tylko niezgoda wła»snych iey dzieci smiertelne zadać iey może »rany. Zastanówcie się nadtem uwiedzeni żoł»nierze! Król, który przyrzeka wam przebacze»nie, zapewne święcie słowa swoiego dotrzyma. »A wy oficerowie którzy bez rozwagi poszliście »za przykładem kilku hersztów buntu i niela»du, wiedzcie, że łaska Królewska i na was »się rozciąga. Spieszcie do mego obozu, znay»dziecie tam miasto krwi rozlewu, oycowskie »przebaczenie.«

»Dan w głowney kwaterze w Xeres de la Frontera 20 Stycznia 1820 roku«

(podpisano) Manuel *Freyre*.

Włochy.

Xiężna *Florydia* małżonka Króla Neapolitańskiego chora iest czężko na febrę.

Rzymskie towarzystwo dobroczynności nowo utworzone, miało swe pierwsze posiedzenie 2 Lutego. Składa się one powiększey części z Dam, zatrudniaiących się staraniem o chorych ubogich i z tego względu będących w ustawicznych zniesieniach się z plebanami parafialnemi i innem duchowieństwem.

— Opat *Lanci* professor ięzyków wschodnich w Rzymie znalazł w bibliotece watykanu między rękopismami arabskiemi dwa napisy charakterami Hommeryyskiemi, używanemi w Arabii iescze przed Mahometem, a które miano dotychczas za zatracone i wielu uczonych podróżuiących po kraiach wschodnich, naprózno usiłowało wynaleść one gdzie kolwiek. Pomieniony *Lanci* wyda wkrotce te napisy na widok publiczny, przezco zapewne niemałą uczyni przysługę filologom europeyskim.

w Petersburgu.

w drukarni woiennej Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.